

Konírny zákupského zámku projdou velkou rekonstrukcí

02. 05. 2019 00:00

Liberecký kraj má na svém území celou řadu cenných památkových objektů, jedním z nich je i zámek Zákupy na Českolipsku, který byl dlouhodobě neudržovaný. Minulý rok však přišla naděje na záchranu díky dotaci 95 milionů korun z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP), jež pokryje částečné náklady na obnovu jižního křídla hospodářského dvora.

Rozlehlý raně barokní areál zahrnuje vedle vlastní budovy zámku, který je přístupný pro veřejnost jako vyhledávaný turistický cíl českolipského regionu, také velkolepý hospodářský dvůr, jenž byl dlouhodobě v neudržovaném stavu, až téměř zanikl.

„Jsem velmi ráda, že se Národní památkový ústav rozhodl barokní konírnu u zámku v Zákupích zachránit. Pokud se podaří obnovit celý tento nádherný zámecký komplex, dostanou Zákupy zpět svou reprezentativní dominantu,“ uvedla Květa Vinklátová, radní pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Projekt, jenž Národní památkový ústav (NPÚ) pečlivě připravoval téměř pět let, řeší záchranu jižní části hospodářského dvora, který nelze oddělit od areálu zámku, ani od širšího utváření barokní krajiny v Zákupích (kapucínský klášter, kaple sv. Josefa, sloup Nejsvětější Trojice, kaple sv. Anny či most s barokní sochařskou výzdobou).

Hospodářský dvůr je dílem významného stavitele Julia Broggia a vznikl v 90. letech 17. století pod záštitou tehdejší majitelky Anny Marie Františky Toskánské, choti posledního medicejského velkovévody Gian Gastona III. Jižní křídlo se stájeji v areálu dvora náleží k nejvýraznějším počínům v Zákupích. Půdorysné rozměry i jeho vybavení dokládají mimořádný význam, který mu byl stavebníkem – Annou Marií Toskánskou – přikládán. Hospodářské objekty byly integrální součástí panských sídel, jejich výstavnost a velikost názorně poukazovala na bohatství a význam majitele. V Zákupích tuto vazbu dokládá

reprezentativní vstup s dekorativními vázami spojující dvůr s ojedinělou italskou terasovou zahradou s vodními hříčkami, jež činí ze zákupského areálu památku jedinečného významu i v kontextu evropských dějin. Vliv medicejského dvora ve Florencii je zde naprosto jednoznačný.

Po roce 1918 vznikl v areálu hospodářského dvora státní statek, ve 2. polovině 20. století proběhly ve dvoře účelové vnitřní úpravy (šatny s umývárny, vestavby hygienických příslušenství bytů, prorážení oken). Malá konírna byla využívána jako garáž pro traktory, došlo tak k znečištění omítek sazemi a podlah ropnými produkty. Velká konírna byla přepatrována a použita jako sklad zemědělské chemie, pravděpodobně v této době přestal také fungovat odvodňovací systém. Toto období je charakteristické úplnou absencí údržby a velkou devastací celého areálu. Postup chátrání následně urychlila nezdařená privatizace z počátku 90. let. Objekt byl zbaven řady cenných prvků.

Do vlastnictví státu se hospodářský dvůr dostal opětovně až v roce 2003, kdy byl vykoupen v havarijním stavu, aby mohlo dojít k jeho záchraně hlavní památkovou institucí NPÚ. Tuto jednoznačně pozitivní snahu, hodnotu i význam areálu podpořila vláda ČR roku 2010 prohlášením dvora za národní kulturní památku.

Přední místo náleží zákupskému areálu také díky dějinám 19. a počátku 20. století, kdy byl zámek letním sídlem panovnické rodiny. Císař Ferdinand I. nechal zdejší interiéry vyzdobit předními českými umělci té doby (Josef Navrátil, Václav Levý, Vilém Kandler). V zámecké kapli proběhla 1. července 1900 vytoužená svatba následní trůnu Františka Ferdinanda d'Este s Žofií Chotkovou. Autentické interiéry císařské rodiny jsou pro svou ojedinělost v českých zemích ve značném zájmu turistů. Význam zámku podtrhuje také fakt, že i za první republiky měla o Zákupy zájem hlava státu. Prezident Tomáš Garrigue Masaryk zde počítal se zřízením svého letního sídla.

„Jsem rád, že Státní zámek Zákupy už nestojí v ústraní zájmu. Několik let jsem pouze poslouchal, že hospodářský dvůr je prakticky jediný svého druhu, ale že na jeho záchranu nejsou finance. Věřím, že se blýsklo na lepší časy a blýskat se bude i nadále. Chtěl bych poděkovat panu kastelánovi Mgr. Petru Weissovi za úsilí na projektech, které vedly k tomu, že v tuto chvíli jsou dotační prostředky na část rekonstrukce hospodářského dvora připraveny. Jsem také rád za podporu zámku v Zákupích ze strany Národního památkového úřadu, kterou vyjádřila svoji návštěvou i generální ředitelka NPÚ paní Ing. arch. Naděžda Goryczková,“ ocenil nadcházející kroky NPÚ Radek Lípa, starosta města Zákupy.